

DESTEĞİN BEDENİ VE FİKRİ ÇALIŞMASINDAN YOKSUNLUK (TAZMİNAT HESABINA ESAS ALINACAK KAZANÇLAR)

Nakliyecilik yapan desteğin ölümüyle onun “bedeni ve fikri faaliyetinden” yoksun kalmıştır. Bu nedenle mirasçılara intikal eden kamyonun işletme gelirleri değil, destek yerine başka birinin aynı işi yapması durumunda ona ödenecek ücret üzerinden destek tazminatı hesaplanacaktır. Çünkü, ölümle mirastan değil, ölenin “bedeni ve fikri” faaliyetinden yoksun kalmıştır.

Bu konuda şöyle örnekler de verebiliriz:

Destekten kira getiren bir çok mülkler kalmıştır. Onun ölümüyle mirasçıları kira gelirlerini almaya devam edeceklerinden bu yönden bir kayıpları yoktur. Ancak desteğin ölümüyle bu gelirleri yöneten (en verimli şekilde kiraya veren, kira gelirlerini toplayan, yapıların bakımı ve onarımı ile ilgilenen) kişiden (destekten) yoksun kalmıştır. Onun ölümüyle bütün bu işleri bir başkası yapacaktır. O kişi mirasçılardan biri olsa dahi onun için bu işler bir külfet oluşturacaktır. Ayrıca murisin bilgi, beceri ve deneyimlerinden de yoksun kalmıştır. Bütün bu nedenlerle, desteğin yerini, başka birinin alması durumunda onun iş ve emeğinin karşılığı tazminat hesabının ölçüsü olacaktır.

Bu konularda daha fazla bilgi ve Yargıtay kararları için benim “CANA GELEN ZARARLARADA TAZMİNATIN ÖLÇÜSÜ VE KAZANÇ KAVRAMI” adlı kitabımdan yararlanabilirsiniz.

Aşağıda o kitabımdan seçtiğim ve sizin sorunuza bire bir yanıt olacak nitelikte YARGITAY KARARLARINDAN örnekler veriyorum:

1) Davacıların desteği “nakliyecilik” yaptığı kamyonu ile seyredirken kaza geçirip ölmüştür. Destekten yoksun kalanın yokluğunda kamyon yine çalışabileceğine, ancak sürücü ve iş takipçisi ihtiyacı doğurabileceğine göre, desteğin kazancı, kamyon geliri de katılarak hesap edilemez. **Desteğin bedeni ve fikri çalışması sonucu elde ettiği geliri** kuşkuyla yer bırakmayacak biçimde belirlenerek destekten yoksun kalma tazminatı hesabında esas alınmalıdır. (4.HD.13.06.2002, 4903-7347)

2) Eş ve çocuklar için destekten yoksun kalma tazminatı hesaplanırken, gelir olarak aracın kazancı esas alınmıştır. Oysa, destek “minibüs” sürücülüğü mesleğini yapmaktadır. Emek ve mesaisini bu işte kullanmaktadır. Şu durumda desteğin geliri, yaptığı işten kişisel olarak elde ettiği gelirden ibarettir. Bu nedenle minibüs geliri hesaplamaya esas alınamaz. **Desteğin salt şoförlük mesleği kazancının belirlenip zarar kapsamının buna göre hesaplanmak üzere kararın bozulması** gerekmiştir. (4.HD.01.02.2005, E.2004/3404 – K.2005/614)

3) Desteğin, bir şirkette pay sahibi bulunmasına göre, **destek yerine başka bir kişinin çalıştırılması halinde** elde edilebilecek gelire göre destekten yoksun kalma tazminatı hesaplanmalı ve bu miktara hükmedilmelidir. (4.HD.06.12.2001, 11942-12312)

4) **Desteğin ölümü ile** aile şirketi niteliğindeki servis şirketinin işleyişinde onun **bedeni ve fikri katkısı ile sağladığı gelir (kazanç) ortadan kalkmış**, servis şirketi faaliyetine devam ettiğinden kazanç tamamen ortadan kalkmamıştır. **Bu nedenle şirketin işleyişine desteğin fikri ve bedeni katkısı gözetilerek desteğin kazancının belirlenmesi gerekir.** (4.HD.14.02.2002, E.2001/10851- K.2002/1841)

5) Davacılar, davalıların yol açtığı trafik kazası sonucu desteğin yaşamını yitirdiğini belirterek, destekten yoksun kalma tazminatı ile manevi tazminat isteminde bulunmuşlardır. Destekten yoksun kalma tazminatının hesaplanmasında temel alınacak gelir, **desteğin çiftçilik ve hayvancılık yaparak elde ettiği gelir olmayıp bu gelirin elde edilmesi için desteğin bedeni ve fikri olarak katkısı** belirlenerek o miktarın hesaplamaya esas alınması gerekir.

(4.HD.29.04.2004, E.2003/16064 – K. 2004/5720)

6) **Davacıların destekten yoksun kalma tazminatı, desteğin ölümü nedeniyle bu arazi ve hayvanlardan gelir elde etmenin davacılar getireceği yük, diğer bir anlatımla, bu geliri elde etmek için desteğin yaptığı işlerin bir başkası tarafından yapılmasının davacılar neye mal olacağı** uzman bilirkişiye hesaplatılmalı, bulunacak miktar destek geliri olarak kabul edilerek buna göre destekten yoksun kalma tazminatı belirlenmelidir.

(4.HD 01.06.2000,3098-5316)

7) Destek tazminatının hesaplanmasında, elde edilen gelirin esas alınması doğru değildir. Hesaplama, ölenin yaptığı işin yapılabilmesi için temin edilecek bir işçi için ödenecek ücretin belirlenmesi ve bu meblağa göre destek tazminatının hesaplanması gerekir.

(11.HD.25.01.2007, E.2005/13878 – K.2007/785)